

ХУЛОСАИ

комиссияи экспертии шурои диссертатсионии 6D.KOA - 031 дар МДТ “Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Сино” оид ба диссертатсияи Холиқова Омина Умархоновна дар мавзӯи “Таҳқиқоти таҷрибавии баъзе хусусиятҳои фармакологии тагетол” аз рӯйи ихтисоси 14.03.06 – Фармакология, фармакологияи клиникӣ барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои биологӣ пешниҳод шудааст.

Комиссияи экспертӣ дар ҳайати (раис), доктори илмҳои биологӣ, профессор Сабурова А.М (раис), доктори илҳои тиб Шарофова М У., номзади илмҳои биологӣ Қаландарзода Ё.Қ. бо гузаронидани экспертизаи ибтидоии кори рисолаи номзадии аспиранти Маркази инноватсионии биология ва тиббии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон Холиқова Омина Умархоновна, дар мавзӯи “Таҳқиқоти таҷрибавии баъзе хусусиятҳои фармакологии тагетол” барои дарёфти илмии номзади илҳои биологӣ аз рӯйи ихтисоси 14.03.06 – Фармакология, фармакологияи клиникӣ :

1. Мавзӯи диссертатсияи ба ихтисоси 14.03.06 - Фармакология, фармакологияи клиникӣ мувофиқат намуда, барои ҳимояи расмӣ дар Шурои диссертатсионии 6D.KOA – 031 - и МДТ “Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Сино” қабул карда шавад.

Бар асари вайроншавии фаъолияти асосии чигар, ки филтри маъмули буня маҳсуб меёбад, дар натиҷаи таъсири омилҳои гуногуни зараровари патологӣ ва табиӣ, кимиёӣ, ки дар натиҷа вайроншавии равандҳои мубодилавии дохили чигар рух медиҳад, ба осебҳои бармаҳали ҳуҷайраҳои чигар мусоидат мекунад. Муссалам аст, ки чунин тағйиротҳои манфӣ дар организм ва хусусан чигар бо вайроншавии функсияҳои зиддитоксикӣ, ихроҷӣ (эксретор)-ӣ ва зиддиоксидантии чигар дар зери таъсири токсикантҳои табиӣю кимиёӣ ба амал меоянд [Азонов Д.А 2011., Паштцкый В.С. 2018].

Муайян шудааст, ки бемориҳои ҷигар ва системаи гепатобилиарӣ, инчунин захролудшавии он бо токсикантҳои табиӣ аз ҷумла бо чорхлориди карбон (CCl_4), ки бо вайроншавии бебозгашти фаъолияти ҷигар ҷарайён мегирад инчунин бо вайроншавии истеъмоли гизо, истифодаи трансҷарбуҳо, стабилизаторҳои гуногун, моддаҳои синтезшудаи мазаовар, истифодаи доимии ғизоҳои рафинадшуда, нушокиҳои спиртӣ, инчунин воситаҳои доругӣ, аз ҷумла, доруҳои зиддиилтиҳобии ғайрестероидӣ, антибиотикҳо, диуретикҳо, доруҳои зидди сил, ва ғайра дохил мешаванд, ки ба пайдоиши гепатити шадид ё музмин, бемориҳои системаи гепатобилиарӣ, роҳҳои талха, холелитиаз, стеатози ҷигар, сиррози ҷигар ва ғайра мусоидат мекунанд [Бондарева К.С. 2013., Журковский И.П. 2011., Непомнящих Г.И. 2008].

Қайд кардан лозим аст, ки механизмҳои асосии патогенетикии вайроншавии сохторҳои ҷигар, ситоллиз, холестази, илтиҳоб, вайроншавии ҷараёни барқароршавӣ (регенератсия) ва равандҳои мубодилавӣ, садамаҳои оксидшавӣ маҳсуб меёбанд [Панченко Л.Ф. 2012., Савлукев А.И. 2005].

Имрӯз барои муолиҷаву пешгирии аксар бемориҳои ҷигар асосан моддаҳои фаъоли табиӣ, гиёҳҳои шифобахши дорои флавоноидҳо, полифенолҳо, полисахаридҳо, инчунин маводди аз кислотаҳои таҳлағӣ, равшанҳои атрии дорои хусусияти зиддиоксидантии асил дошта, аз ҷиҳати таъсир ба равандҳои мубодилавии ба организми инсон хеле наздик ва дарачаи пасти захрнокӣ доранд, дар фитотерапия аз ҷумла табиӣ мардумӣ ва муосир истифода мешаванд [Опарин А.Г. 2016].

Дар хулоса бояд гуфт, ки мувофиқи маълумотҳои дар адабиёт омада айна замон рустаниҳои шифой ва ҷузъҳои биологии равшанҳои атриӣ, флавоноидҳо, полифенолҳо, гепатопротекторҳои ояндадор ба ҳисоб мераванд, зеро ки онҳо дорои хусусияти гепатоҳимоявӣ, зиддитоксикӣ, зиддиоксидӣ, зиддиилтиҳобӣ мембраноҳифозатӣ ва гипополидемиро доро мебошанд [Азонов Д.А. 2015., Бибиқ Е.Ю. 2019., Доркина Е.Г. 2002].

2. Оиди мавзуи диссертатсия 16 корҳои чопи нашр гардидаанд, ки аз онҳо 6 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи аз тарафи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тавсия шуда, аз чоп баромадаанд.

1. Влияние эфирного масла бархатцев мелкоцветковых (*Tagetes patula* L) на некоторые показатели белкового и липидного обмена при токсическом поражении печени СС14 /Холикова О.У., Азонов Д.А., Ганиев Х. А. // Наука и инновация Таджикского национального университета. Душанбе, 2019. - №3.119-122.

2. Влияние эфирного масла бархатцев мелкоцветковых (*Tagetes patula* L) на некоторые биохимические процессы при токсическом гепатите / Холикова О.У., Азонов Д.А, Ганиев Х.А. // Colloquium-journal Czesc Warszawa, Polska, 2019. №11 (35). с. 49-53 . ISSN 2520-6990.

3. Гиполипидемические свойства тагетолы при экспериментальной гиперлипидемии на кроликах. (*Tagetes patula* L) при гистаминовом и формалиновом артрите /Холикова О.У., Азонов Д.А. // «Наука и мир» Международный научный журнал. Волгоград-2020. №7 (83). с. 22 - 26.

4. Хусусияти талхаронии маводи тагетол ҳангоми захролудкунии ҷигар бо захри ҷигаркуши СС14 / Холикова О.У, Азонов Д.А. // “Авҷи зуҳал”, Душанбе 2020. №2. с. 98 - 102.

5. Хусусияти зиддитоксикии маводи тагетол ҳангоми захролудкунии ҷигар бо захри ҷигаркуши СС14 дар калламушҳои сафед /Холикова О.У // “Авҷи зуҳал”, Душанбе - 2022. № 4. с. 89 - 94.

6. Антиоксидантные свойства тагетолы на фоне токсического воздействия СС14 / Холикова О.У // «Наука и мир» Международный научный журнал, Волгоград-2023. №3 (115). с. 59 - 62. ISSN 2308 - 4804.

3. Автореферати диссертатсия нуктаҳои асосии кори диссертатсиониро инъикос мекунад.

4. Ҳамчун муассисаи пешбар: МТҒ “Донишкадаи тиббӣ - иҷтимоии Тоҷикистон” тавсия дода шавад;

5. Дар сифати муқарризи расмӣ тавсия дода шавад:

- доктори илмҳои тиб, профессор, узви вобастаи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон Раҳимов Исматулло Фатхулоевич.

- номзади илмҳои биологӣ, муовини директор оид ба илм ва инноватсияи Коллеҷи тиббии н.М .А. Ҳамадонӣ Ғиёсзода Асомуддин Шамсиддин.

Комиссия тавсия медиҳад, ки нашри эълони Ҳимоя, матни рисола ва автореферат дар сомонаи расмии МДТ “Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Сино” ва эълони Ҳимоя дар сомонаи расмии Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин нашр ва паҳн намудани диссертатсия иҷозат дода шавад.

Раис:

д.и.б, профессор

Сабурова А.М.

Аъзоёни комиссия:

д.и.т

Шарофова М.У.

н.и.б.

Қаландарзода Ё.Қ.

